
~~Młodzi jako problem i wyzwanie~~

Starzy

Warszawa, 30 maja 2011

Paweł Dobrowolski

dobrowol@dobrowol.org

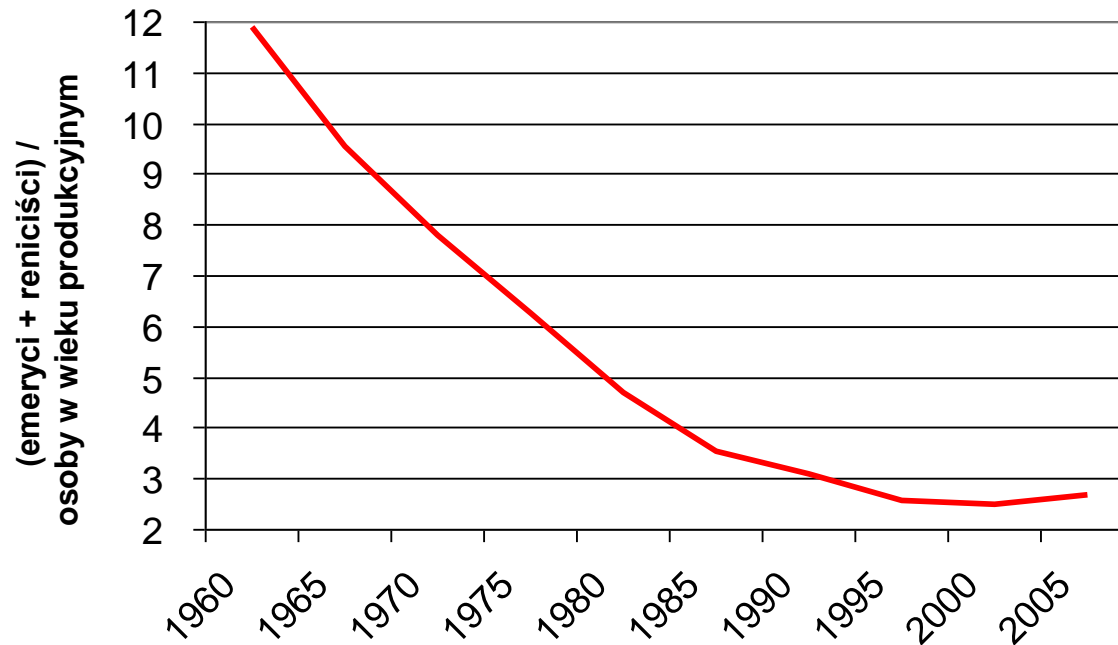
Streszczenie

- 1. Młodzi nie są problemem lecz dojną krową.** To młodzi płaca za starzenie się społeczeństwa i marnotrawstwo PRL. A kolejni rządzący bez względu na panujący system i opcję polityczną robią dobrze obywatelom tu i teraz przerzucając koszty na młodych.
- 2. Model transferów międzygeneracyjnych wypracowany w epoce wysokiej diety, stał się w epoce niskiej diety niesprawiedliwy,** bowiem powoduje, że pokolenia starsze obciążają młodzież i pokolenia nienarodzone, nieproporcjonalnie dużą częścią kosztów starzenia się społeczeństwa.
- 3. Starsi Polacy za pośrednictwem budżetu podnoszą swoją stopę życiową, a rachunek za własną konsumpcję, w postaci oficjalnego długu publicznego oraz wysokich niezewidencjonowanych zobowiązań państwa, przerzucają na młodych obywateli.** Zapłacą go młodzi i jeszcze nienarodzeni w wyższych podatkach, niższych świadczeniach i gorszej infrastrukturze publicznej.
- 4. Nie ma żadnego konfliktu pokoleń, bo młodzi nie widzą i nie wiedzą jak są wykorzystywani.** Konflikt będzie, gdy młodzi zrozumieją skalę redystrybucji międzypokoleniowej od młodszych do starszych za dekadę do dwóch dekad. Ale wtedy będzie za późno by uniknąć brutalnego zderzenia pokoleniowych egoizmów...

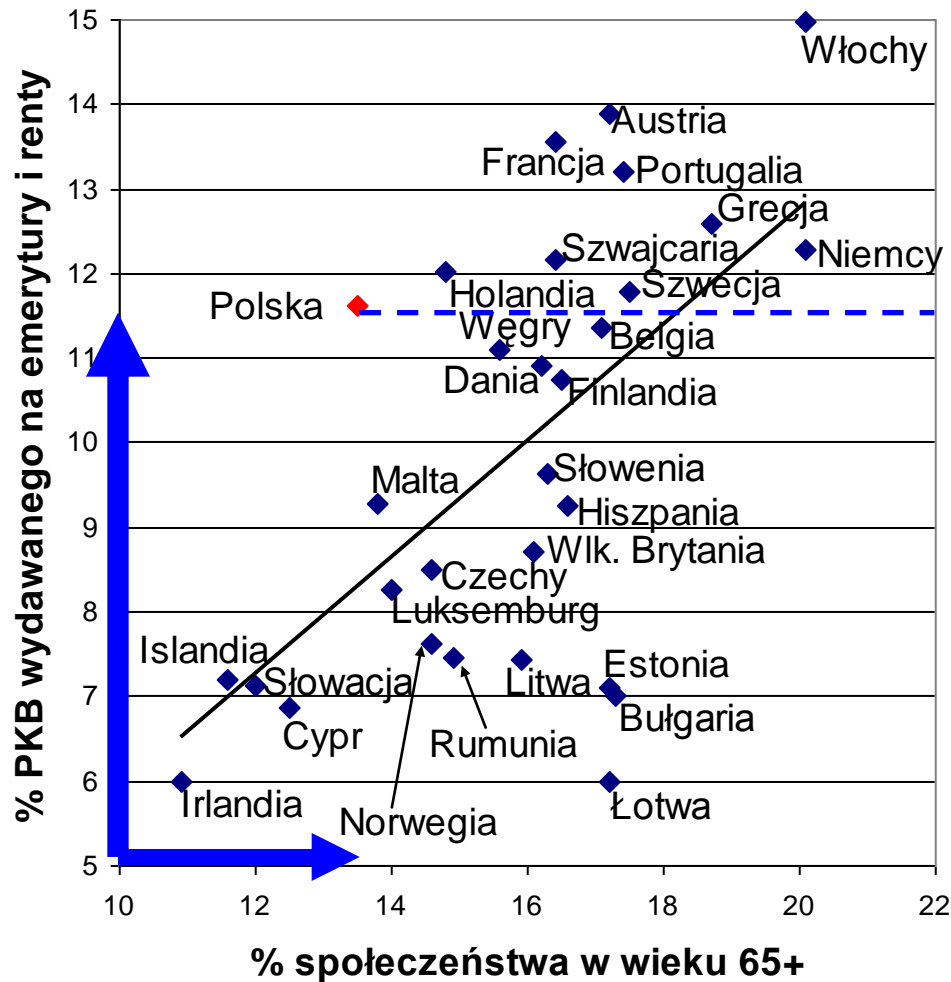
Starzejemy się... a to kosztuje.

Osoby w wieku produkcyjnym do liczby emerytów i rencistów

- By system emerytalny był neutralny pieniężnie dla poszczególnych pokoleń przejście na emerytury kapitałowe (czyli takie które są finansowane z oszczędności przyszłych emerytów, a nie z podatków nałożonych na ich dzieci i wnuków) należało zacząć za Gomułki.
- Zamiast reformować politycy PRL rozdawali przywileje emerytalne rolnikom, górnikom, hutnikom, kolejarzom i nauczycielom... na koszt przyszłych pokoleń, czyli dzisiejszych młodych.

Polacy są bardzo chojni wobec emerytów

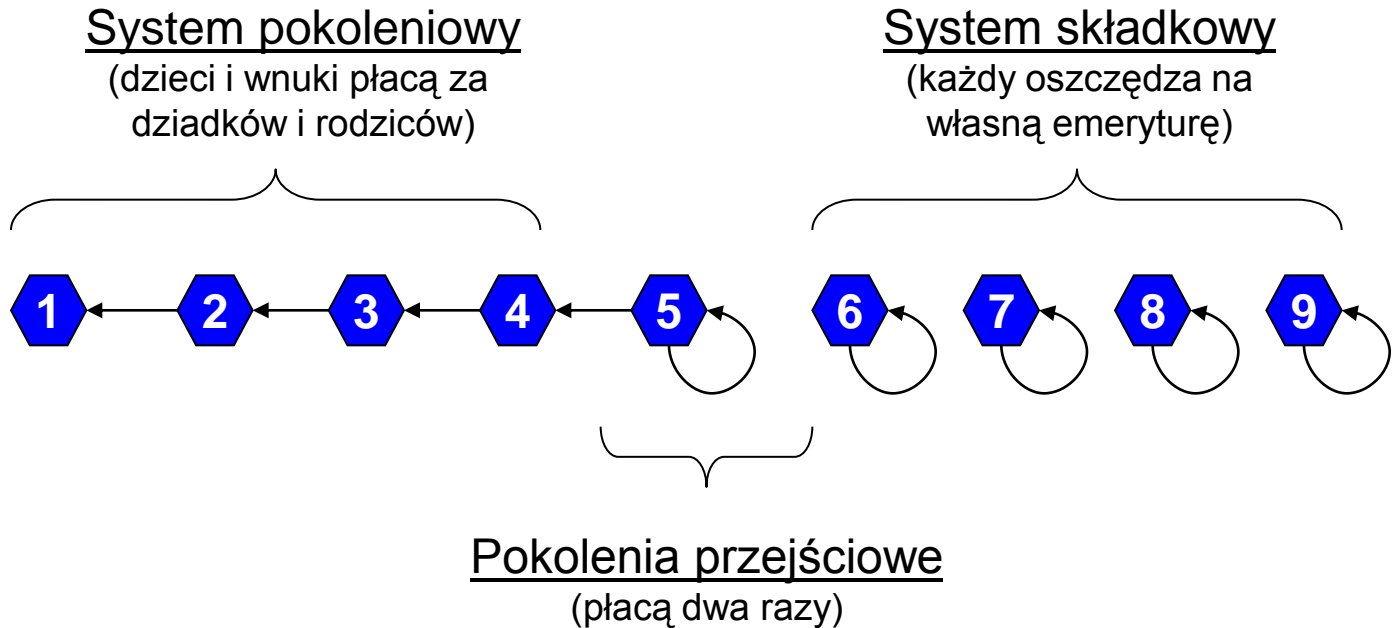

Źródło: Eurostat,
dane za 2008

- ❑ Pomimo młodego jak na Europę społeczeństwa Polska jest w grupie państw wydających największy procent PKB na emerytury.

Za utratowanie ZUS zapłacą młodzi

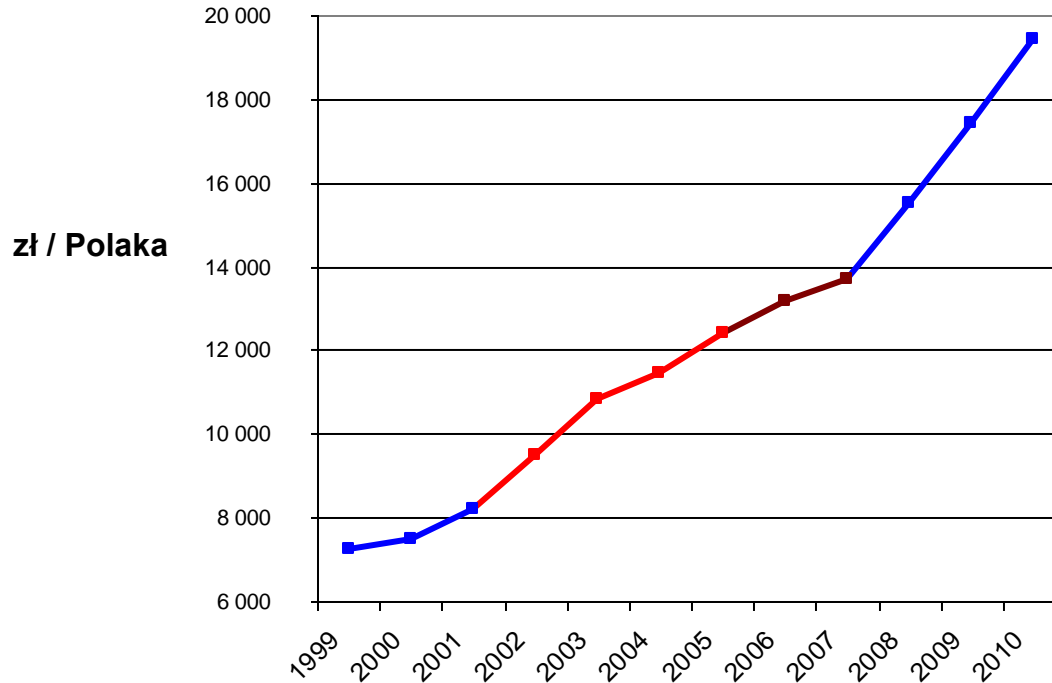
Obecni młodzi zapłacą za emerytury dwa razy – najpierw za emerytury swoich dziadków i rodziców, a potem za własne.

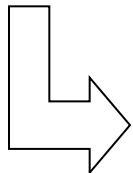
- ❑ Reforma emerytalna z 1999 roku uchroni ZUS przed bankructwem. W zamian młodzi dostaną niższe emerytury niż te z ZUS. W ZUS relacja ostatniej pensji do emerytury wynosi ok 60%, a w OFE ok. 30%.

Starsi młodszym zostawią długi

Oficjalny Dług Publiczny na Głowę Polaka
(w zł)

Dług wobec banków i obligatariuszy księgowany jest memoriałowo (w całej wartości gdy powstaje), natomiast zobowiązania emerytalne są księgowane kasowo (czyli w roku wypłaty).

- ❑ Oficjalny dług publiczny wynosi ok 56% PKB, czyli ok 20 tys na głowę każdego obywatela.
- ❑ Lecz prawdziwy dług publiczny Polski (dług oficjalny + ukryte ale wymagalne zobowiązania budżetu) wynosi ponad 200%, czyli **ponad 90 tys zł na głowę każdego obywatela.**

Skok Tuska i Boniego na OFE obciążą młodych

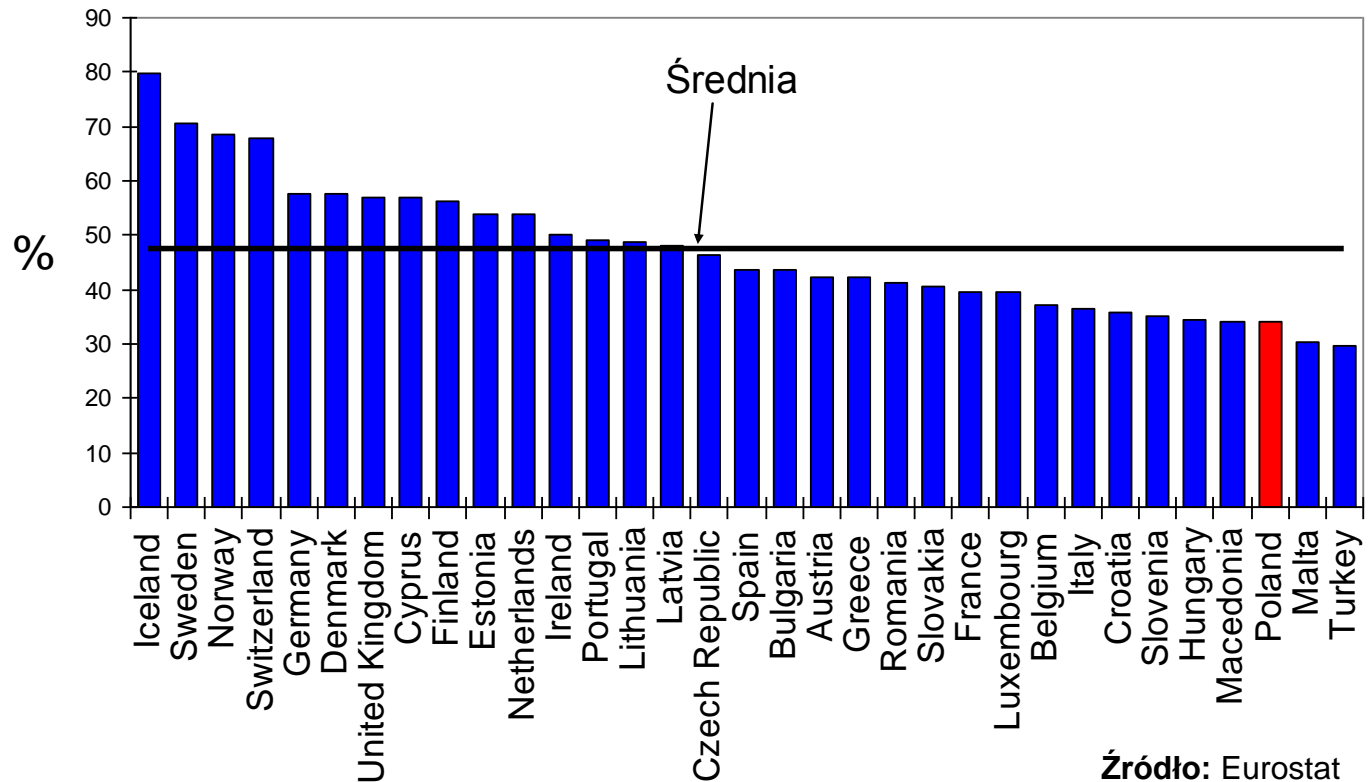

Pokusa robienia dobrze tu i teraz obywatelom na koszt przyszłych pokoleń jest wiecznie żywa bez względu na system polityczny oraz personalia rządzących.

- ❑ Premier Tusk i minister Boni chwają się, że antyreforma OFE **do roku 2020 zmniejszy potrzeby pożyczkowe państwa o 195 miliardów**. Mają rację.
- ❑ Niestety mają też nadzieję, że młodzi nie zauważą, że skok na OFE **tylko do 2020 wyhoduje na kontach ZUS dług w wysokości 232 miliardów**.
- ❑ **Wyborcy tu i teraz zaoszczędzą 195 miliardów. A młodzi będą na sam rok 2020 do tyłu o 232 miliardy**.
- ❑ Na koszt przyszłych pokoleń: Gierek dał emerytury rolnikom, Jaruzelski dał przywilej wcześniejszych emerytur dla wybranych branż, SLD za Kwaśniewskiego dało łatwe renty, PiS zwiększył indeksację emerytur o wzrost płac, Tusk z Bonim wykonali skok na OFE. Strach pytać co będzie dalej...

Starsi Polacy unikają pracy

Stopa zatrudnienia osób w wieku 55-64

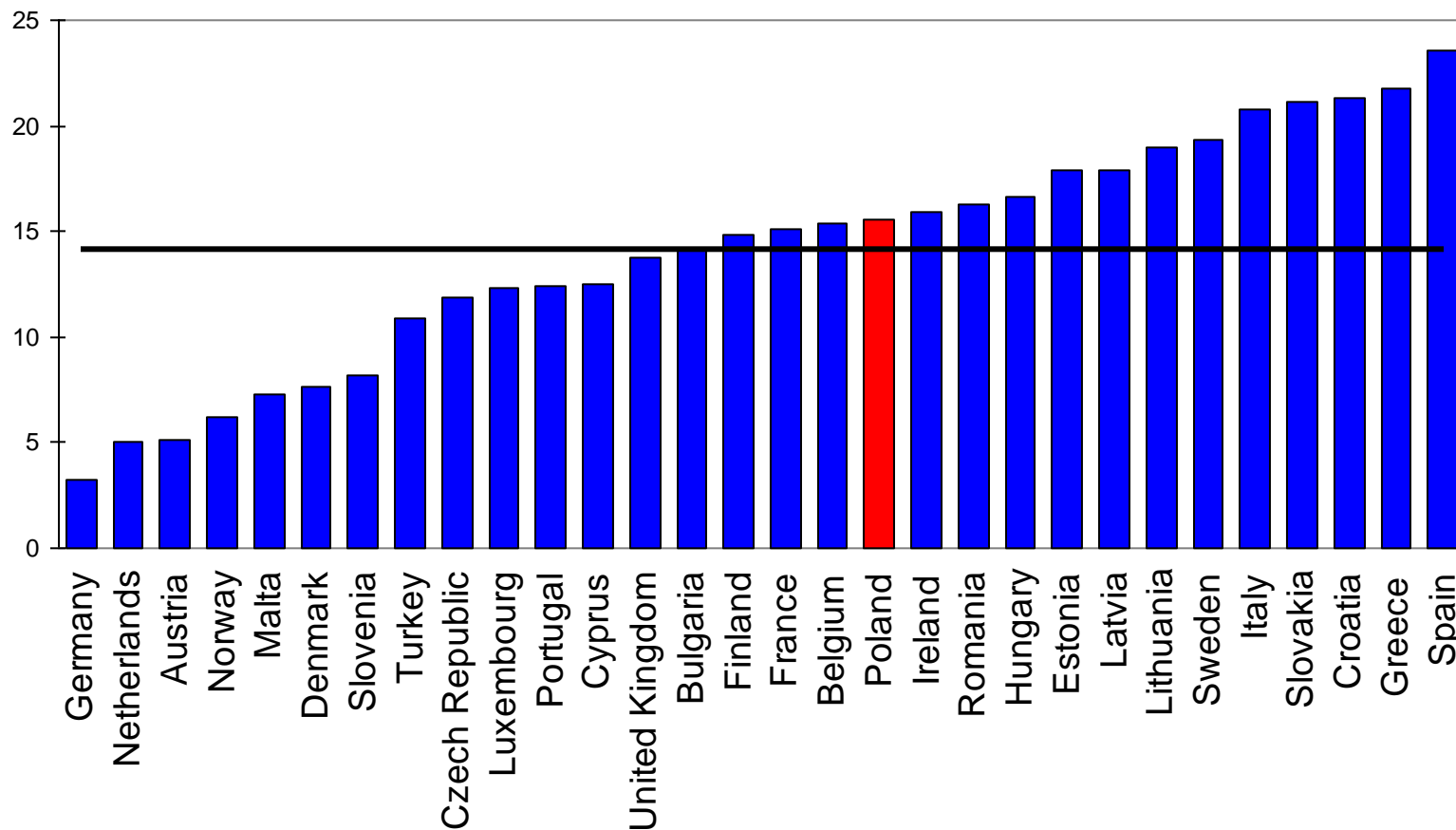
- ❑ Dla starszych Polaków z pracą: niski oficjalny wiek emerytalny, wczesne emerytury, oraz chójne rozdawane renty pozwalają żyć na koszt młodszych częściej niż inni Europejczycy.
- ❑ Dla starszych Polaków bez pracy: uregulowania takie jak ochrona przed zwolnieniem w okresie przedemerytalnym czynią ich niezatrudnialnymi i zmuszają do życia na koszt młodszych.

Młodzi bezrobotni zostali wypchnięci z Polski do UE

- ❑ Różnica w stopie bezrobocia młodych (do 25) i starych (25 do 74) od 2000 do 2010:

Różnica pomiędzy stopą bezrobocia młodych i starych w 2010

Co wypycha młodych z polskiego rynku pracy

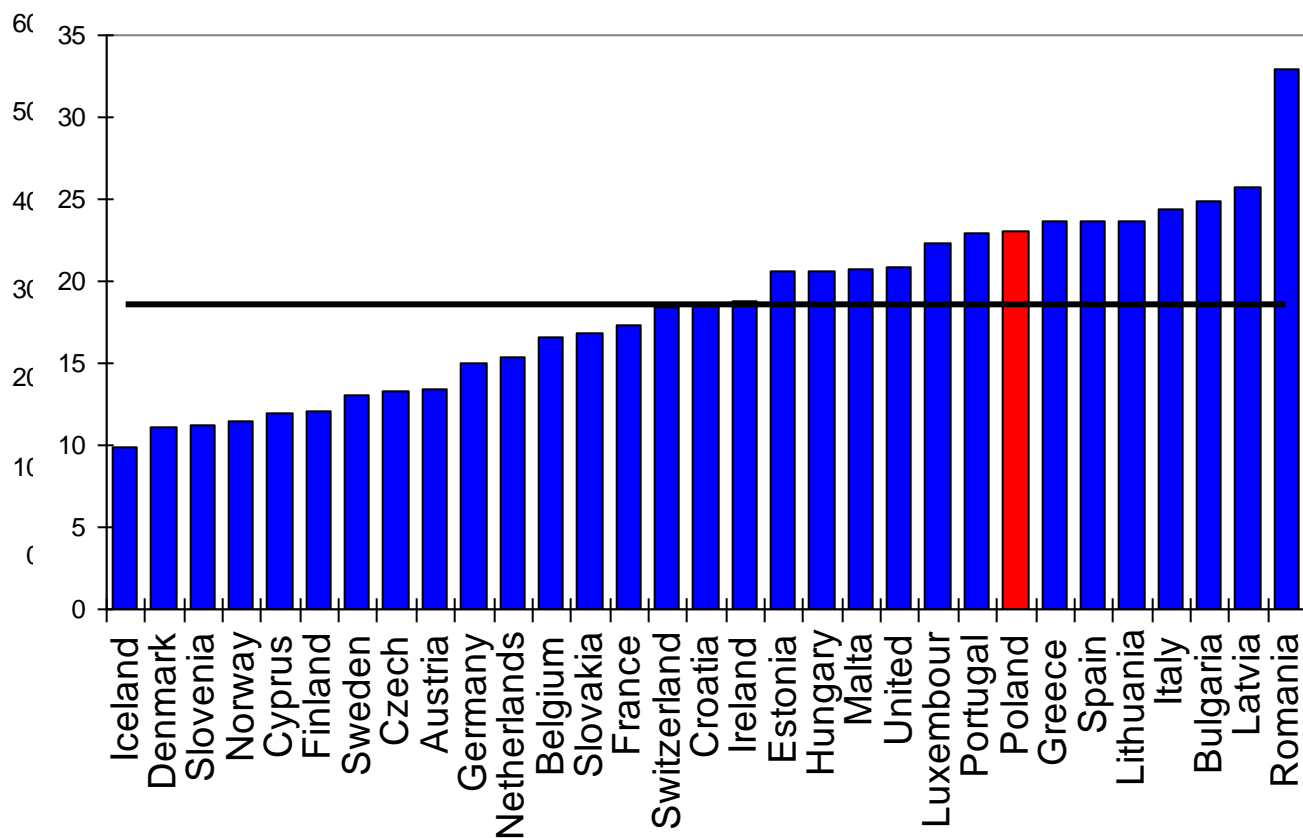
- ❑ W każdym kraju bezrobocie młodych jest wyższe niż starszych. Ale w Polsce ta różnica na niekorzyść młodych jest o wiele wyższa niż w innych krajach.

- ❑ Co wypycha młodych z polskiego rynku pracy:
  - **Bardzo wysokie opodatkowanie pracy** - szczególnie dotkliwe dla młodych, których praca jest mniej warta, gdyż nie mają jeszcze doświadczenia
  - Związki zawodowe trzymające przemysł,
  - Zachłanne korporacje zawodowe w usługach,
  - Socjalistyczny kodeks pracy uprzywilejowuje pracujących (czyli starszych) oraz zwiększa koszt pracy co jest szczególnie dotkliwe dla młodych.

Bieda w Polsce dotyka głównie ludzi młodych, a nie emerytów.

- ❑ Wbrew powszechnie panującym poglądom to dzieci są nadreprezentowane w populacji ubogich:

Ryzyko ubóstwa w Polsce zmniejsza się wraz z wiekiem.

Ryzyko ubóstwa w grupie poniżej 18 lat

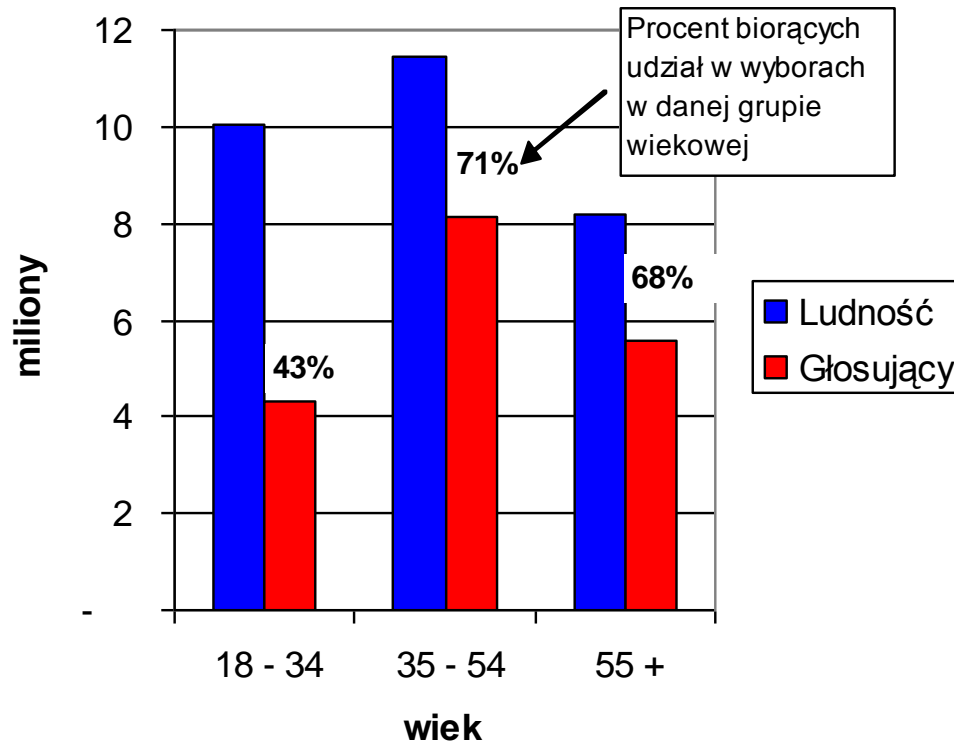
Ryzyko ubóstwa = dochód po transferach poniżej 60% mediany

Źródło: Eurostat

Młodzi już przegrali gospodarczy konflikt pokoleniowy

W sytuacji gdy młodzi są małą grupą wyborców, a dotego nieświadomą kosztów nań nakładanych nie można dziwić się politykom, którzy działają na szkodę młodych.

Ludność i udział w wyborach według wieku

Źródło: "Rocznik Demograficzny 2002" GUS, "Uzasadnienia przyczyny absencji wyborczej" CBOS

- ❑ Starsi są roszczeniowi i zorganizowani w związki zawodowe, partie polityczne, i korporacje zawodowe.
- ❑ Młodzi praktykują indywidualne strategie polepszenia stopy życiowej. Mogą co najwyżej zastosować szantaż emigracyjny.

C.d.n. w najbliższej dekadzie

- 1. Ok 10 mln osób z pierwszego powojennego wyżu przejdzie na emerytury na koszt młodych.**
- 2. Renta gospodarcza z wejścia na rynek pracy wyżu demograficznego lat 80ych właśnie się kończy.**
- 3. Wyczerpią się proste rezerwy** (eliminowanie marnotrawstwa PRL, znacznie niższe koszty prace niż w Europie Zachodniej, oraz kupowanie na kredyt zachodnich technologii) **wzrostu stosowane w ostatnich 20 latach.**
- 4. Obecne historycznie niskie koszty pożyczania kończą się – kryzysy niewypłacalności państw chodzą stadami.**

Przerzucanie kosztów w przyszłość na kolejne pokolenia się kończy. Niedysiejsza odległa przyszłość jest tuż, tuż...

Dziękuję za uwagę

Pytania i prośby o kopię prezentacji proszę słać na:
dobrowol@dobrowol.org

Więcej na temat gospodarczego konfliktu pokoleń

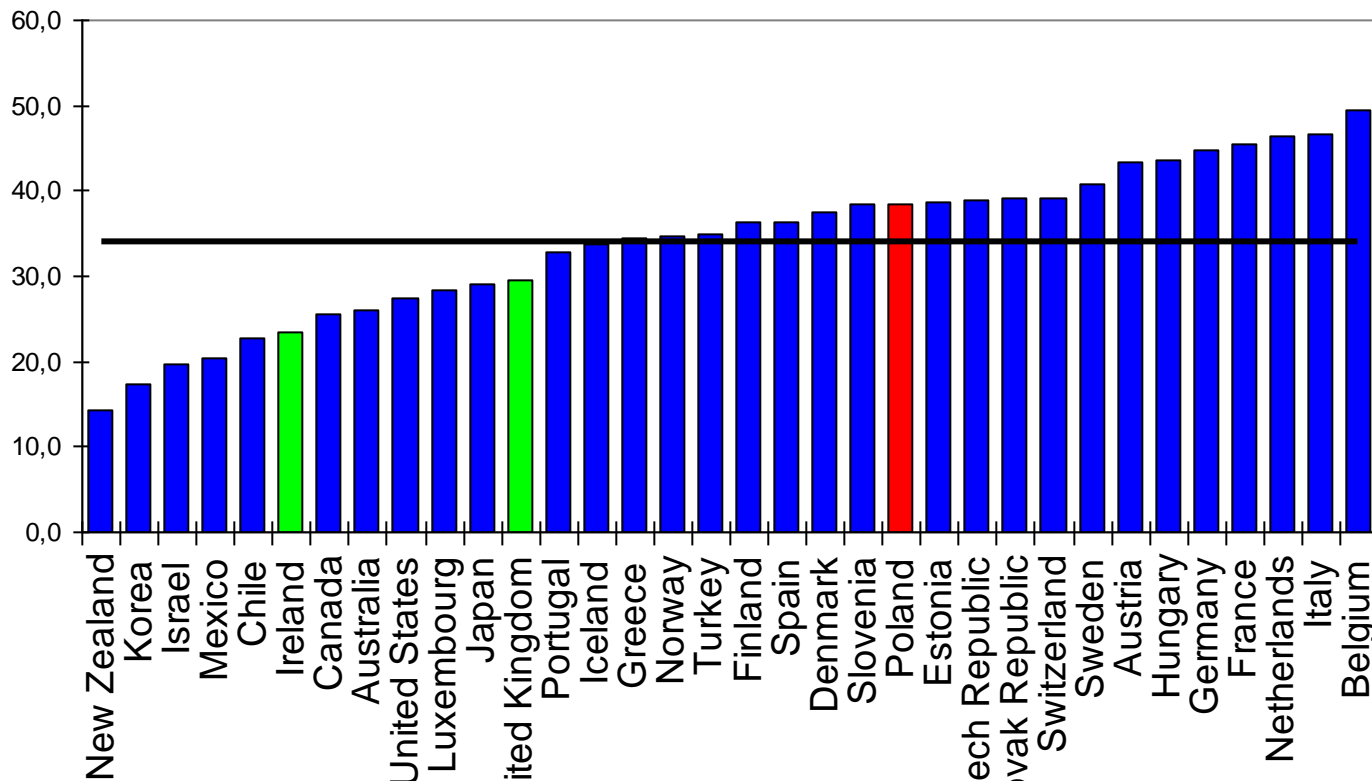

- ❑ **Wysokość długu publicznego Polski**, Paweł Dobrowolski, Raport Instytut Sobieskiego nr 35, 9 września 2009 <http://www.sobieski.org.pl/news.php?id=562>
- ❑ **Rolowanie młodych**, Paweł Dobrowolski, Wprost Numer: 41/2009 (1394) <http://www.wprost.pl/ar/173495/Rolowanie-mlodych/>
- ❑ **"Prosimy o sprawiedliwsze rozłożenie ciężarów starzenia się społeczeństwa"**, Paweł Dobrowolski, www.liberte.pl, październik 2008 <http://www.liberte.pl/gospodarka/176.html>
- ❑ **"Jak zapobiec konfliktowi pokoleń w Polsce?"**, Rafał Antczak, Paweł Dobrowolski, rozdział w "W poszukiwaniu kompasu dla Polski" red. Jan Szomburg, str 159-167, IBnGR, 2007. http://www.dobrowol.org/drobiazgi/W_poszukiwaniu_kompasu_dla_Polski.pdf
- ❑ **"Najgorzej mają młodzi"**, Rafał Antczak, Paweł Dobrowolski, Ryszard Petru, Gazeta Wyborcza, 28 lipca 2006; <http://www.dobrowol.org/najgorzejmajamlodzi.html>
- ❑ **„Starsi Polacy żyją na koszt młodszych Polaków - zarys zjawiska. Kto płaci za starzenie się społeczeństwa i marnotrawstwo PRL"**, Paweł Dobrowolski, Instytut Sobieskiego, Warszawa, 1 czerwca 2006 http://www.sobieski.org.pl//panel/plugins/newsy/files/raport__IS_Pawel_Dobrowolski20060626192350.pdf

Może młodzi mogą wyjechać... a kto wtedy zapłaci ZUS...

Obciążenie pracy podatkami: jednosobowe gospodarstwo domowe
zarabiające 67% przeciętnej

W latach 2007-08
przeprowadzając
się do Irlandi
osoba
prowadząca
jednoosobowe
gospodarstwo
domowe bez
dzieci zmniejszyła
opodatkowanie
swojej pracy z
czterdziestu paru
do dwudziestu
paru procent...

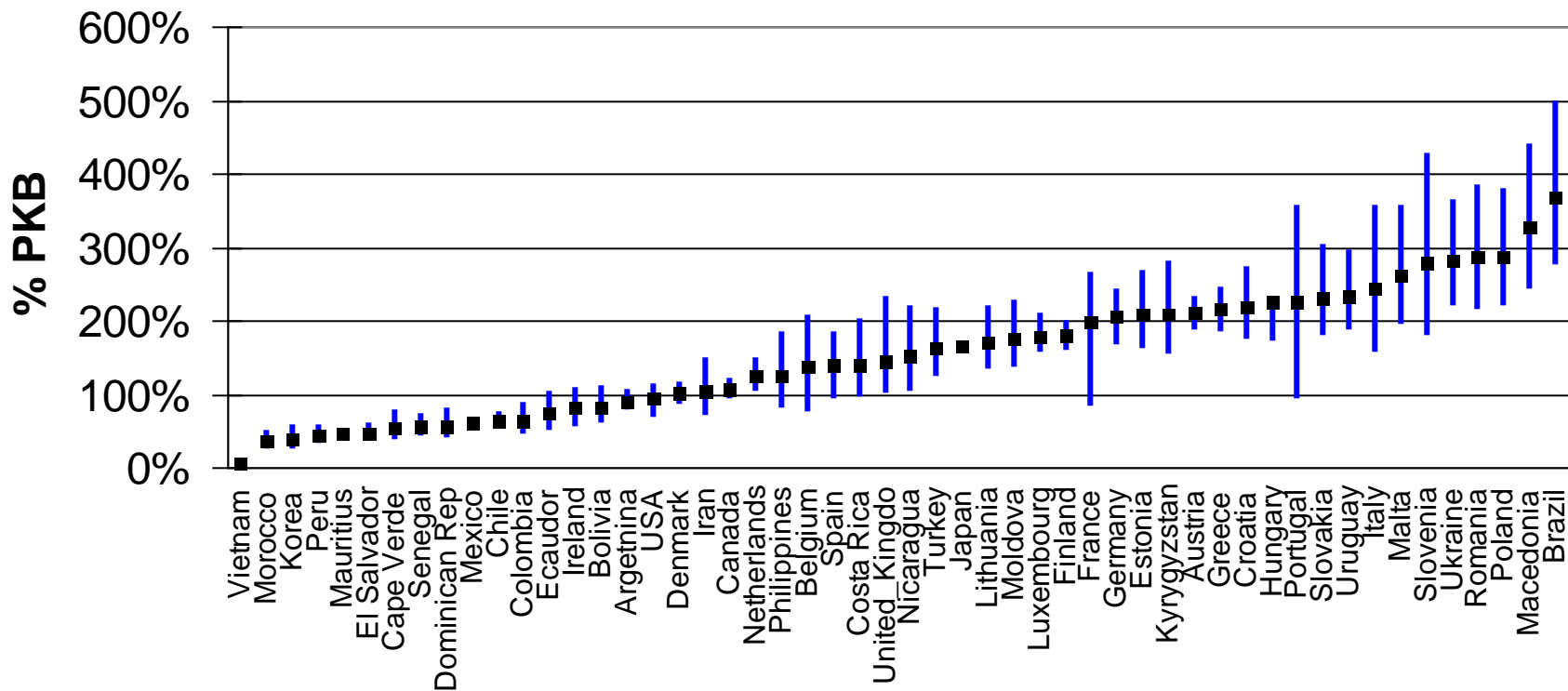

Źródło: Taxing Wages,
OECD 2011

- ❑ Pokolenie „1200 złotych” może wyjechać z Polski i zostać pokoleniem „1000 euro”.
- ❑ To swoisty szantaż: albo obniżycie wydatki budżetu, zadłużenie państwa oraz podatki, albo Polska wpadnie w dziurę nie do załatania. Bez młodych Polska się nie rozwinie, a może nawet zbankrutuje. Już chyba wpadliśmy w spiralę zadłużenia...

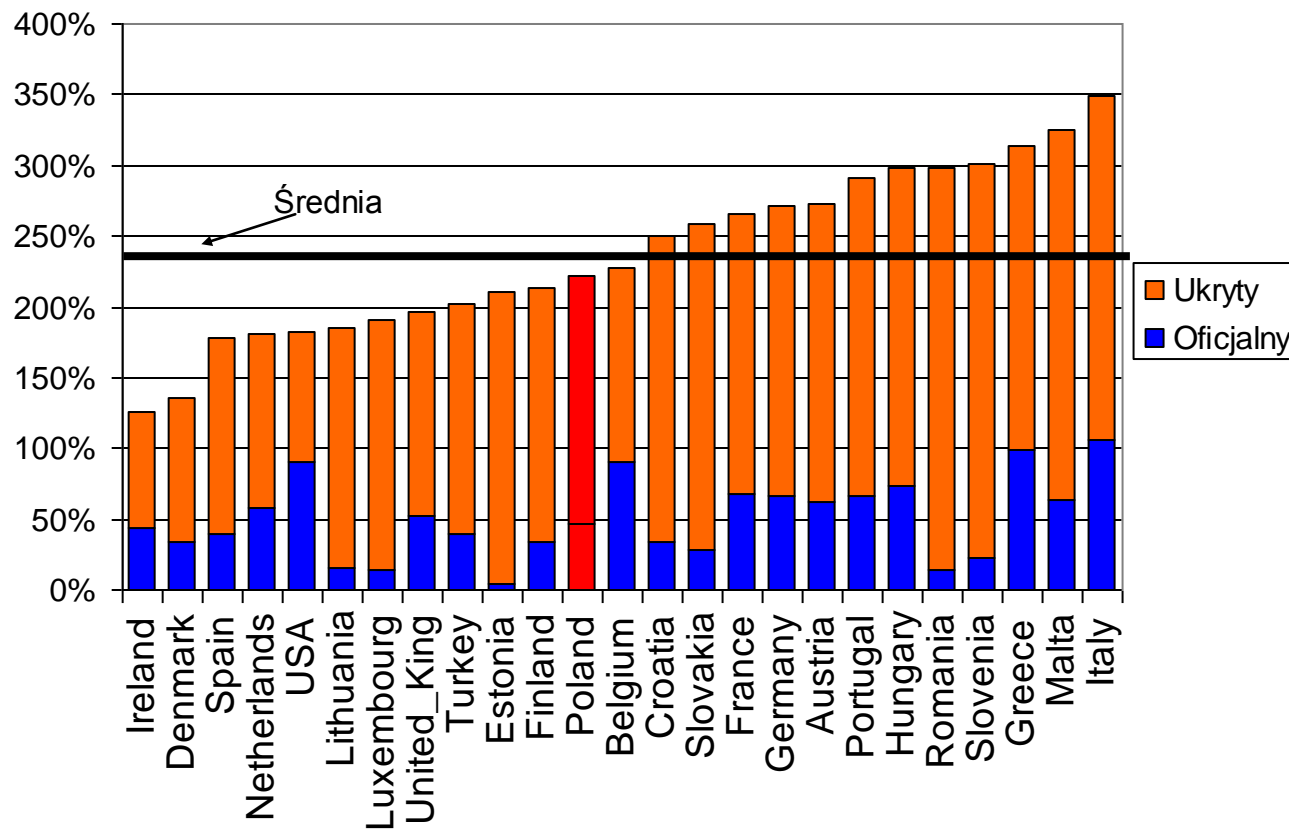
Ukryty publiczny dług emerytalny

Źródło: obliczenia własne na podstawie przeglądu literatury przedmiotu

Szacunek oficjalnego i ukrytego długu publicznego

Oficjalny i ukryty dług publiczny jako % PKB

Źródło: dług oficjalny Eurostat, dług ukryty obliczenia własne na podstawie przeglądu literatury przedmiotu